

Seat No. : _____

N16-114

November-2014

B.Com., Sem.-V

CE-301 E : Banking

Bank Customer Relationship

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) બધા જ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુએ લખેલ અંક, તે પ્રશ્નના મહત્તમ ગુણ દર્શાવે છે.

1. બેંકર ગ્રાહક સંબંધોના વિશિષ્ટ લક્ષણોનો અર્થ સમજાવો તથા બેંકરની ફરજો ચર્ચો. **14**

અથવા

નીચે આપેલ ખાતા ખોલવામાં બેંકરે કઈ-કઈ કાળજી લેવી જોઈએ ? (કોઈપણ બે લખો)

(અ) સગીરનું ખાતું

(બ) કોર્પોરેટ ખાતું

(ક) એજન્ટનું ખાતું

(ડ) દારૂડિયાનું ખાતું

2. રીટેલ બેંકીંગના મોડેલ્સની ચર્ચા કરો. **14**

અથવા

બેંકીંગના સામાન્ય વ્યવહારમાં રીટેલ બેંકીંગની પ્રક્રિયાની ચર્ચા કરો.

3. માર્ઈકોફાઈનાન્સ એટલે શું ? ભારતે અપનાવેલ નીચે આપેલા મોડેલ ચર્ચો : **14**

(A) SBLP

(B) MFI

અથવા

માર્ઈકોફાઈનાન્સનો સર્વ પ્રથમ વિચાર કોને આવ્યો ? ભારતમાં માર્ઈકોફાઈનાન્સના ઉદ્ભવ તથા વિકાસની તબક્કાવાર માહિતી આપો.

4. સાઈબર કાર્મિ એટલે શું ? તેના પ્રકારો સવિસ્તાર ચર્ચો. **14**

અથવા

બેંકીંગ ક્ષેત્રે સાઈબર કાર્મિના જોખમો કયા કયા છે ? આ જોખમોને દૂર કરવાના સરકાર, કોર્મશિયલ બેંકો તથા રીઝર્વ બેંક ઑફ ઈન્ડિયાના પગલાં ચર્ચો.

5. નીચે આપેલા વિધાનો ખરા (✓) કે ખોટા (X) તે જણાવો :

14

- (i) ગ્રાહક તેની ઈચ્છાથી ખાતુ બંધ કરવાની અરજી કરે અને બેંક સ્વીકારે ત્યારે બેંકર ગ્રાહકના સંબંધનો કાયમી અંત આવે છે.
- (ii) ડોક્ટર દ્વારા ખાતેદારને અસ્થિર મગજનો જાહેર કરાતા બેંક દ્વારા ખાતુ સ્થગિત કરવામાં આવે છે.
- (iii) દારૂડિયાનું ખાતુ બેંકર માટે માથાના દુખાવા સમાન છે.
- (iv) ક્રેડીટ કાર્ડ, એ.ટી.એમ. કાર્ડ વગેરે રીટેલ બેંકીંગની વિવિધ પેદાશો છે.
- (v) ઈન્ટરનેટના સર્ચ એન્જિન્સ સાયબર ગુનાઓના સ્રોત છે.
- (vi) સાયબર ગુના ઘટાડવા માટે કેન્દ્ર સરકાર, રીઝર્વ બેંક તથા વેપારી બેંકોએ અનેક પગલાં લીધા છે.
- (vii) મની લોન્ડરીંગ એ સાયબર કાઈમ છે.
- (viii) સૂક્ષ્મ ધિરાણથી સૌથી વધુ ફાયદો સ્વસહાયજૂથો તથા મહિલાઓને મળ્યો છે.
- (ix) તારણ વિના ધિરાણ આપવા માટે 'SIDBI' એ CAR નો નવો ખ્યાલ માઈક્રો ફાઈનાન્સ માટે વિકસાવ્યો છે.
- (x) દિપીકા પટ્ટકોણે ભારતમાં માઈક્રોફાઈનાન્સની શુભ શરૂઆત કરી.
- (xi) "CRISIL" તે સૂક્ષ્મ ધિરાણ સંસ્થાની "ક્રેડીટ રેટીંગ" કંપની છે.
- (xii) છૂટક બેંકીંગનો સૌથી વધુ ફાયદો બેંક ગ્રાહકોને થયો છે.
- (xiii) બેંકર મોભાવાળો વિશિષ્ટ દેવાદાર છે.
- (xiv) છૂટક બેંકીંગ આધુનિક ટેકનોલોજીના ઉપયોગથી શક્ય બન્યું છે.

Seat No. : _____

N16-114

November-2014

B.Com., Sem.-V

CE-301 E : Banking

Bank Customer Relationship

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) Attempt **all** questions.

(2) Figures in the right indicates maximum marks for question.

1. What do you mean by special features of Banker-customer relationship ? Discuss duties of Banker. **14**

OR

What kind of care is taken by a Banker for opening the following customer accounts ?
(Write any two)

- (A) Minors Account
- (B) Corporate Account
- (C) Agent's Account
- (D) Drunkard's Account

2. Discuss in detail various models of retail Banking. **14**

OR

How a Bank deals with process of retail banking in its routine banking business ?
Discuss.

3. What do you mean by micro-finance ? Explain the following models adopted in India : **14**

- (A) SBLP
- (B) MFI

OR

Who introduced first the "concept of micro-finance" ? Explain the origin and stages of growth of micro-finance in India.

4. What do you mean by cyber crime ? Discuss different types of cyber crimes. **14**

OR

What are the dangers of cyber crime in banking sector ? What are the measures adopted by R.B.I, Govt. of India and commercial banks to reduce cyber crime ?

5. Put tick mark for correct (✓) or incorrect (×) statement :

14

- (1) Customer-Banker relationship comes to an end when Banker accepts request of customer for closure of account.
 - (2) When A Doctor certifies a Bank account holder is mentally unsound then the Banker suspends his account.
 - (3) Drunkard account holders are Headache for a Banker.
 - (4) Credit cards and ATM cards are products of retail Banking.
 - (5) Search Engines of Internet are sources of cyber crimes.
 - (6) R.B.I., govt. of India and commercial banks have adopted many steps to reduce cyber crimes in India.
 - (7) Money laundering is a cyber crime.
 - (8) SHGS and women in India are most benefited from microfinance.
 - (9) SIDBI has initiated a new concept of CAR to grant loan without securities under microfinance.
 - (10) Dipika Padukone has introduced concept of micro-finance in India.
 - (11) CRISIL is a credit rating company for micro-finance institutions.
 - (12) Bank customers are most benefited by retail Banking.
 - (13) Banker is a “Dignified Debtor”.
 - (14) Retail Banking is possible due to modern technology.
-